

„A könyvtárosok helytörténeti munkája nagyon fontos, nagy teremtő ereje van”

Interjú Nincsevics Klárával,
a Pest Megyei Könyvtár igazgatójával

A Pest Megyei Könyvtár, a többi megyei könyvtárhoz hasonlóan, kettős küldetésű: egyrészt Pest megye könyvtárai számára biztosítja a kulturális alaptörvényben megfogalmazott megyei könyvtári szolgáltatásokat, megyei hatókörű könyvtár; másrészt célja a magas színvonalú könyvtári, információs ellátást nyújtani Szentendre város lakosságának.

A könyvtár 1975 óta működik Szentendrén, mégis az ebben az évben folyó programsorozat mottójául az intézmény fennállásának 60. évfordulója szolgált. Az intézmény jelenéről, jövőjéről és a terveiről beszélgettem Nincsevics Klára igazgató asszonnyal.

– *Hogyan ünnepelte a könyvtár a hatvanadik évfordulóját?*

– A könyvtárunk a hatvanadik évforduló ünneplésével erősíteni szeretne volna az intézmény presztízsét. Tudatosítani szeretnénk, hogy a '75 óta Szentendrén működő intézmény távolabbi múltja tekintetében vissza. Tavaly decemberben egy ünnepi nyitó héttel kezdtük a megemlékezést, és idén egész évben az évforduló jegyében tartjuk a rendezvényeinket.

A könyvtár legfontosabb partnere az olvasó, vagy ha úgy jobban tetszik, a könyvtárhasználó, ezért gondoltuk, hogy kikkel is ünnepelhetnénk leginkább, mint azokkal, akik minden nap jelen vannak az életünkben, az olvasóinkkal. A hagyományos szolgáltatások biztosításán túl szeretnénk, ha a könyvtár igazi közösségi színtérre válna.

– *Körülbelül másfél éve vagy az igazgatója a könyvtárnak. Ebben az időszakban jelent meg az új Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer működéséről szóló rendelet. Hogyan érintette ez a munkátokat?*

– Igen, módosult a korábbi gyakorlat. 2013 előtt a kistérségi társulások maguk kapták és döntöttek a normatíva felhasználásáról. Fontos és szép feladat a kistérségi települések ellátása, ennek keretében a színvonalas könyvtári ellátás biztosítása a legkisebb településeken élőknek is, ott is, ahol eddig ez nem így volt.

2013-tól a megyei könyvtárak államilag kijelölt alapfeladata az ötezer fő alatti települések könyvtári ellátásának megszervezése és a minőségi ellátás biztosítása. Ezek a települések, ha nem működtetnek nyilvános könyvtárat, a megyei könyvtárak szolgáltatásának megrendelésével teljesíthetik törvényi kötelezettségüket. Az

erre a célra kapott állami támogatás csak és kizárólag a kistelepülésekre fordítható, tehát szerteágazó gazdálkodással is jár mindez.

Pest megyében a potenciális 121 településből ez évben 41, a következő évben további 12 település csatlakozik a rendszerhez. Most készült el a KSZR öt éves terve; 2018-ig szeretnénk elérni, hogy a megye minden településén legyen könyvtári szolgáltatás. Természetesen ez már többet, nemcsak könyvtárat, hanem egyben információs és közösségi helyet is kell hogy jelentsen.

Nem kis feladat ez a szakmai munkakörben dolgozó kollégáink számára, hiszen az ez évi létszámleépítések után mindössze 21 munkatársunk van. A feladat ellátása jelentős belső átszervezést és megterhelést jelent.

Pest megye egyébként az ország egyik legnagyobb megyéje, a legmagasabb lélekszámmal és a legtöbb várossal. Az alacsonyabb lélekszámú településeink többsége a borsónyi részen van. Ezekben a kistelepüléseken különösen fontos, hogy legyen egy könyvtári, közösségi és információs hely. Ahol ez megvalósult, ott úgy látjuk, hogy szinte a templom után a második legfontosabb intézmény a könyvtár, mert a megtartó erőt képviseli, képviselheti. Láttunk olyan kistelepülést is, ahol a polgármester büszkén mutatta meg a könyvtárukat, és szinte versengenek a szomszédos települések abban, hogy kinek van szebb, nagyobb állománnyal rendelkező könyvtára. Ezek kellemesen, szépen berendezett könyvtárak.

– *A költségvetés szűkössége miatt fontosak lehetnek a pályázatok. Mennyire tudtok mostanában pályázni?*

– A pályázatok megírása nem okoz gondot, ötleteink is vannak. A problémát az jelenti, hogy a kollégák oly mértékben leterheltek, hogy a megvalósítás sokszor erőn felüli munkaterhelést jelent. Az utóbbi egy évben több NKA-pályázatunk volt. Épp most jelent meg az „*Olvasnivaló Szentendréről, szentendreiekről*” című könyv*, amelynek a kiadását is az NKA támogatásával tudtuk megvalósítani.

Emellett volt például egy továbbképzésünk is pályázati pénzből, Máriabesnyőn tartottunk a megye könyvtárosai részére egy háromnapos programot. *Könyvtárosok a változások viharában. Ötletek, módszerek, kapcsolatok* címmel. A célunk az volt, hogy a nyár végén, a szeptemberi kezdésre egy kis lendületet adjunk a kollégáknak. Személyiségfejlesztő, kommunikációs tréning jellegű foglalkozások voltak. Nagyon pozitív visszajelzéseket kaptunk. Az ötlet onnan született, hogy a British Councilnek volt egy hasonló, évről-évre visszatérő, augusztus végi tanfolyama, amelyen én régebben részt vettem, és szerettük volna ahhoz hasonló élményhez és tapasztalatokhoz juttatni a kollégákat.

Sajnálatos módon az Európai Unió több pályázatából kizárta a közép-magyarországi régiót, így ennek lehetőségeivel Pest megye nem mindig élhetett. Az informatikai infrastruktúra területén erős visszaesés tapasztalható nálunk és a megyében is, egyre idősebb számítógépekkel vagyunk kénytelenek dolgozni mindenütt.

– *A honlapokat böngészve színes programokat találtam. Neves és népszerű vendégeket hívtatok már meg. Ilyen volt például az előadóművész Soma, Pál Ferenc atya, illetve Vámos Miklós író.*

* *Olvasnivaló Szentendréről, szentendreiekről.* (Vál. és szerk. Máté György) Szentendre, Pest Megyei Könyvtár, 2013. 323 p. /Szentendrei Füzetek/

– Igen, stratégiai céljaink közé tartozik a minél sokszínűbb programok szervezése, még hozzá könyves környezetben. Ezt azért fontos kiemelni, mert az épület, amelyben vagyunk Művelődési Központ és Könyvtárnak épült, de még a kilencvenes évek elején a művelődési ház elköltözött a Duna-partra. Ezáltal megörököltük a színháztermet, amit bérbe adunk. Tehát általában a színházteremben lévő programokat nem mi szervezzük. A mi programjaink nagy része nem ebben a teremben, hanem a könyvtárban, tehát könyves környezetben kerül megtartásra. Hiszen ezeknek a programoknak nemcsak az a lényege, hogy az ember meghallgat egy előadót, találkozik egy íróval, egy érdekes személyiséggel, hanem az is, hogy az illető eljön a könyvtárba, ahol esetleg gyerekkorában volt utoljára. Az utóbbi időben valóban sikerült az általad is említett népszerű előadókat meghívni, de nem túl régen járt nálunk Kányádi Sándor, Schäffer Erzsébet, Bagdy Emőke. A közeljövőben lesz a vendégünk Nógrádi György egyetemi tanár, biztonságpolitikai szakértő. Biztos vagyok benne, hogy az előadását is nagy érdeklődés fogja kísérni. Tartottunk könyvkiadói bemutakozásokat, és szó volt a biztonságos internetezésről is, és még sorolhatnám a nem hagyományos és nem tipikus könyvtári rendezvényeinket is. A célunk az, hogy különböző érdeklődésű embereket hozzunk be a programjaink által a könyvtárba.

– *A digitalizálással hogy álltok?*

– Az utóbbi években könyvtárunk adatbázisából a megyére vonatkozó helyismereti, helytörténeti cikkek már teljes szöveggel, képi formátumban is elérhetőek. Ezt a feladatot szeretném összehangoltabbá tenni, mert a munkát jól csak együttműködve tudjuk elvégezni. Pillanatnyilag időnként még az is vitatott, hogy ki számít helytörténeti személynek. Pest megye ebből a szempontból (is) különösen nehéz feladatot jelent.

– *Még annak idején, 2005-ben, amikor Biczák Péter igazgatóval beszélgettem***, volt szó az épület felújításáról. Sajnos, a felújítás azóta sem történt meg, pedig még látványtervet is láttam. Hogy halad ez az ügy?*

– Sajnos, ez csak terv maradt, a kivitelezését nem sikerült végrehajtani, a pénzügyi forrás hiányzott.

A Pest Megyei Könyvtár épületét 1975-ben adták át mint Pest Megyei Művelődési Központ és Könyvtár. 1975 óta a könyvespolcok a raktárral együtt telítődtek. A kisebb arányú bővítések, az időnkénti selejtezések a problémát rövid időre elnapolhatták, de véglegesen nem oldották meg. A könyvtárközi kölcsönzések várható felélénkülésével (kistelepülési ellátás miatt) a megőrző funkció is erősödik. Az épületen belüli megoldás is csak átalakítással, átszervezéssel oldható meg. Ehhez is pénzforrást kellene találni. A nemzetközi gyakorlatban az állomány 65-70 százaléka szabadpolcon van, nálunk a harmada. A felújítás mellett mindenképpen bővítésre is szükség volna. Az épület jellegéből adódóan (bár a Művelődési Központ kiköltözött az épületből, a színházterem bérbeadásával mi foglalkozunk) azt is meg kell oldanunk, hogy a színházterem rendezvényei se zavarják az olvasóterem közönségét.

---

* Pegán Anita: Szentendrén decemberben. Interjú Biczák Péterrel, a Pest Megyei Könyvtár igazgatójával. = Könyv, Könyvtár Könyvtáros, 2006. 1. sz. 12–17. p.

– *Végül kicsit a személyes ambícióidra térnék. Hogyan lettél igazgató? Mik voltak a motivációid?*

– Nem akartam vezető lenni soha. Számomra is meglepetés, hogy így alakult a helyzet. Bár régebben voltam egy ideig megbízott igazgatóhelyettes, de akkor is inkább egy adott feladat motivált, mint maga a beosztás. Most is a helyzet hozta úgy, hogy azt éreztem, ezt meg kell lépnem. Biczák Péter nyugdíjba vonulása után döntöttem úgy, hogy megpróbálom. A koncepcióm az volt, hogy mivel több mint harminc éve dolgozom a szentendrei Pest Megyei Könyvtárban, az évek óta meglévő jó gyakorlatokat folytatni kell, az új kihívásoknak is a meglévő szakmai tapasztalatok birtokában kell eleget tenni.

Talán azokat tartom a legfontosabb stratégiai pontoknak, amiket a beszélgetésünk során is említettem: a kistelepesti ellátás, ennek keretében színvonalas könyvtári ellátás biztosítása a legkisebb településen is; a rendezvények sokszínűségével közösségi tér kialakítása. Emellett pedig a helyismereti munka. Nem véletlenül adtuk ki a már említett könyvet is.

A múlt ismerete nélkülözhetetlen a fejlődéshez, ezért mindig is fontos és nélkülözhetetlen volt a helytörténet, a helyismeret egy adott közösség számára. A könyvtárak megalakulásuk óta különös figyelemmel gyűjtik a településükre vonatkozó irodalmat, a megyei könyvtár pedig a megye egészére.

A helytörténet nagyon fontos számomra, bizonyára a múltamnak is nagy szerepe van ebben. Bár Szentendrén dolgozom már 33 éve, előtte hét évig Bácsalmáson dolgoztam, és onnan is származom. Én harminc év után találkoztam egy Budapesten élő, magas pozícióba került földimmal, aki nagyon jó szívvvel emlékezett az általános iskolás helytörténeti szakkörre. Ez az úriember úgy adja fel a leveleit a mai napig a világba, hogy a boríték öntapadós levélzáróján ez áll: „*Bácsalmást, szülővárosomat ajánlom figyelmébe*”. Még most is bele tudok borzongani, ha erre gondolok. Ez mind annak a helytörténeti klubnak a hozadéka, ahova gyerekkorunkban jártunk. Mindez megerősítette bennem, hogy a könyvtárosok helytörténeti munkája nagyon fontos, nagy teremtő ereje van.

– *És hogyan lettél könyvtáros?*

– Bácsalmáson tényleg nagy hatású könyvtárosok voltak, de tulajdonképpen nem emiatt lettem könyvtáros. Gyermekkoromban jártam a könyvtárba, részt vettem különböző vetélkedőkön, de a tantusz még nem esett le akkor, hogy az ő nyomdokaikba lépjek. Kiváló irodalomtanárom volt, de pedagógus nem szerettem volna lenni. Aztán egyik nap, pont a pályaválasztás időszakában, láttam a tévében egy répcelaki népművelő–könyvtáros házaspárral készült interjút. Nagy lelkesedéssel beszéltek arról, hogy mi mindent tudnak csinálni Répcelakon a könyvtárban. Fel is vettem velük a kapcsolatot. Egyébként csak mostanában tudatosodott bennem, hogy az ő példájuk volt az, ami a pályára terelt. Nemrégem megkerestem újra a házaspár hölgy tagját, hogy elmondjam neki, valójában a velük készült riport irányított a könyvtárosi munka felé.

– *Köszönöm a beszélgetést, és kívánom, hogy terveid, terveitek, illetve az új épület álma megvalósuljon!*

(Az interjú 2013. november 11-én készült.)

Pegán Anita